

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 7 listopada 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. stwierdził, iż A. G. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik u płatnika składek P. Z. (1) w okresie od dnia 1 maja 2014 roku. W uzasadnieniu wskazano, że organ rentowy w związku ze złożeniem roszczenia o wypłatę zasiłku macierzyńskiego dla A. G. przeprowadził postępowanie kontrolne. Zdaniem organu rentowego wyniki przeprowadzonej kontroli dowodzą, iż umowa o pracę i zgłoszenie do ubezpieczeń były czynnościami pozornymi dokonanymi jedynie celem uzyskania dodatkowego tytułu do ubezpieczeń i skorzystania z wyższych świadczeń w związku z ciążą dla A. G..

/decyzja – k. 6-9 odwrót akt ZUS/

Płatnik składek P. Z. (1) w dniu 26 listopada 2014 roku złożył odwołanie od powyższej decyzji, wnosząc o jej zmianę. Odwołujący podniósł, że wszczęcie postępowania administracyjnego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest w jego ocenie niezrozumiałe. Wyjaśnił, iż korzystając ze swobody zawierania umów o pracę w dniu 29 kwietnia 2014 roku zawarł z A. G. umowę o pracę, w której został określony rodzaj pracy, miejsce wykonywania pracy, wynagrodzenie, wymiar czasu pracy oraz termin jej rozpoczęcia. Konsekwencją powyższego, było zgłoszenie pracownika do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych w ustawowym terminie. Zdaniem płatnika składek niezrozumiałe jest, iż dopiero w chwili otrzymania zaświadczenia lekarskiego Zakład Ubezpieczeń Społecznych dopatrywał się wadliwości zgłoszenia A. G. do ubezpieczeń. Podniósł, iż organ rentowy w razie powzięcia wątpliwości, co do zasadności wystawienia zaświadczenia lekarskiego winien wszcząć postępowanie administracyjne na podstawie Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 27 lipca 1999 roku w sprawie szczegółowych zasad i trybu wystawiania wzoru zaświadczenia lekarskiego i zaświadczenia lekarskiego wydanego w wyniku kontroli lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 27 lipca 1999 roku w sprawie szczegółowych zasad i trybu kontroli prawidłowości wykorzystywania zwolnień lekarskich od pracy oraz formalnej kontroli zaświadczeń lekarskich. Zdaniem wnioskodawcy wszczęte przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. postępowanie administracyjne powinno już na tym etapie zostać umorzone w drodze decyzji, z uwagi na brak jakichkolwiek podstaw prawnych. Płatnik składek podniósł, iż w uzasadnieniu swojej decyzji organ rentowy nie przytoczył żadnych argumentów oraz nie przedstawił żadnych dowodów, na okoliczność, że A. G. nie świadczyła pracy, a pracodawca nie korzystał z jej pracy. Płatnik przyznał, że fakt przedstawienia przez A. G. instruktażu ogólnego stanowiskowego w dziedzinie BHP z data 4 kwietnia 2014 roku, czyli miesiąc od podjęcia pracy narusza postanowienia art. 229 § 4 k.p. jednak dla omawianej sprawy nie ma to żadnego znaczenia. Wskazał, iż zwłoka w uzyskaniu instruktażu BHP była spowodowana tym, że pracodawca błędnie uznał, że wystarczy zaświadczenie BHP, które pracownik już posiadał. Odwołujący podniósł dodatkowo, że organ rentowy nie posiada żadnych ustawowych kompetencji do określania, czy pracodawca może zatrudnić daną osobę, na dane stanowisko, tym bardziej, że nie zna treści umów zawartych pomiędzy płatnikiem a jego kontrahentami, które uzasadniały zatrudnienie osoby z takimi kwalifikacjami jak ubezpieczona. Dodatkowo odwołujący wskazał, że świadczone przez A. G. usługi obejmowały także doradztwo księgowo na rzecz kontrahentów płatnika oraz że po powstaniu niezdolności do pracy ubezpieczonej skorzystał z biura (...), co gwarantuje jego firmie dalszą profesjonalną obsługę.

/odwołanie - k. 2-7/

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 29 grudnia 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie, przytaczając argumentację, jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie - k. 16-17 odwrót/

Na rozprawie w dniu 7 grudnia 2015 roku wnioskodawca P. Z. (1) popierał odwołanie.

/stanowisko wnioskodawcy: 00:16:07 - płyta CD k. 91/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca P. Z. (1) od dnia 1 marca 2011 roku prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą pod firmą (...). Adresem głównego miejsca wykonywania działalności są S., ul. (...) lok. 12, dodatkowym miejscem wykonywania działalności jest W., ul. (...) lok. 238. Przedmiotem działalności płatnika składek jest doradztwo prawne, doradztwo rachunkowo-księgowe, podatkowe oraz pozostałe doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania.

/bezsporne, a nadto: wpis do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej zeznania wnioskodawcy P. Z. (1): 00:02:26 – płyta CD k. 60 w zw. 00:04:41 - płyta CD k. 91/

P. Z. (1) nie zatrudniał pracowników w ramach prowadzonej działalności gospodarczej.

/zestawienie ilości osób zatrudnionych w P. Z. (2) Publiczne – koperta k. 24, zeznania wnioskodawcy P. Z. (1): 00:02:26 – płyta CD k. 60 w zw. 00:04:41 - płyta CD k. 91/

Zainteresowana A. G. posiada wykształcenie wyższe, uzyskała tytuł magistra w zakresie rachunkowości i controllingu, posiada również certyfikat księgowy, na podstawie którego jest uprawniona do usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych.

/kopia dyplomu, certyfikat – kopia akt osobowych w kopercie – k. 24 oraz część B akt osobowych z Biura (...). jw. w kopercie k. 82/

A. G. od dnia 2 kwietnia 2007 roku jest zatrudniona w (...) spółce jawnej I. Ł. i Z. Ł. z siedzibą w W. na podstawie umowy o pracę na stanowisku młodszej księgowej w pełnym wymiarze czasu pracy. Zgodnie z aneksem z dnia 3 czerwca 2014 roku do umowy o pracę z dnia 2 kwietnia 2007 roku wynagrodzenie miesięczne zainteresowanej wynosi 4.650,00 zł brutto.

/umowa o pracę – część A, aneks – część B - akt osobowych z Biura (...). jw. w kopercie k. 82/

Zainteresowana A. G. od dnia 1 października 2011 roku prowadzi również pozarolniczą działalność gospodarczą pod firmą (...) z siedzibą w M. ul. (...) lok. 21, adres poczty elektronicznej: „agaga26@interia.pl”. Przeważającą działalnością gospodarczą ubezpieczonej jest działalność rachunkowo-księgowa i doradztwo podatkowe. Z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej jest zgłoszona do ubezpieczenia zdrowotnego.

/okoliczność bezsporna, a nadto wpis do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej – k. 84/

Podczas wizyty lekarskiej w dniu 8 kwietnia 2014 roku u wnioskodawczyni potwierdzono 7/8 tygodniową ciążę. Jako datę ostatniej miesiączki wskazano dzień 11 lutego 2014 roku. Termin planowanego porodu został określony na dzień 18 listopada 2014 roku.

/karta ciąży – k. 30-33/

Z dniem 29 kwietnia 2014 roku sporządzona została umowa o pracę pomiędzy P. Z. (2) Publiczne, a A. G. od dnia 2 maja 2014 roku na czas nieokreślony. Umowa przewidywała zatrudnienie zainteresowanej na stanowisku księgowej w wymiarze 1/3 etatu, z wynagrodzeniem w wysokości 1.700,00 zł brutto miesięcznie, jako miejsce pracy wskazano „praca zdalna”, w zależności od miejsca przebywania pracownika. W umowie określono, iż pracownik wykonuje pracę zdalną w miejscu swojego zamieszkania, pracownik zobowiązuje się do spotkań z pracodawcą co najmniej 3 razy w miesiącu lub więcej, jeśli zajdzie potrzeba, do zadań pracownika należy wykonywanie kompleksowych usług

księgowych na rzecz pracodawcy oraz doradztwo księgowe w zależności od potrzeb pracodawcy, pracownik jest dostępny pod mailem i telefonem oraz zobowiązuje się rozwiązywać zlecone problemy księgowe ciągu 24 h od ich zlecenia chyba, że uzgodnione zostanie inaczej.

/umowa o pracę – kopia akt osobowych w kopercie – k. 24/

Płatnik zgłosił A. G. do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych w dniu 7 maja 2014 roku, wskazując, iż obowiązek ubezpieczenia powstał w dniu 1 maja 2014 roku.

/druk (...) kopia akt osobowych w kopercie – k. 24/

Sporządzono dokumentację związaną z zatrudnieniem A. G., w której znajdują się: umowa o pracę, karta szkolenia wstępnego w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy w dniach 3-4 czerwca 2014 roku, oświadczenie o wyrażeniu zgody na dokonywanie wypłaty wynagrodzenia za prace zlecone w innej formie niż do rąk pracownika - za pośrednictwem rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego, listy obecności za maj- czerwiec 2014, informacja o dochodach oraz o pobranych zaliczkach na podatek dochodowy PIT – 11 za 2014 rok oraz certyfikat księgowej.

/kopia akt osobowych w kopercie – k. 24/

Nie sporządzono pisemnego zakresu obowiązków A. G..

/bezsporne/

Zgodnie z zaświadczeniem lekarskim z dnia 15 maja 2014 roku A. G. była zdolna do wykonywania pracy na stanowisku księgowej wobec braku przeciwwskazań zdrowotnych.

/zaświadczenie – akta osobowe w kopercie – k. 24/

W okresie od dnia 14 maja 2014 roku do dnia 24 czerwca 2014 roku płatnik składek i zainteresowana prowadzili korespondencję elektroniczną – tj. łącznie sporządzono dwanaście wiadomości w przedmiocie wysokości należnych podatków, przygotowania dokumentów księgowych, deklaracji do Urzędu Skarbowego i Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w tym związanych z zatrudnieniem A. G., interpretacji przepisów podatkowych. Zainteresowana korzystała z adresu poczty elektronicznej wykazanego w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej jako adres poczty elektronicznej przedsiębiorcy oraz z prywatnego adresu założonego na portalu „o2”.

/wydruki wiadomości e-mail – k. 32-38, k. 64-68 akt ZUS/

Zainteresowana stała się niezdolna do pracy od dnia 1 lipca 2014 roku i przebywała na zwolnieniu lekarskim do dnia porodu.

/zwolnienia lekarskie - część C - akt osobowych z Biura (...). jw. w kopercie k. 82/

Na listach obecności za miesiąc maj 2014 roku zainteresowana wykazała obecność w pracy w dniach: 2, 5-6, 8-9, 13-16, 19-21, 23, 26-29 w godzinach 8:00-16:00, 17:00-18:00, 17:00-19:00, 17:00-20:00 lub 16:00-20:00. Na listach obecności za miesiąc czerwiec 2014 roku zainteresowana wykazała obecność w pracy w dniach : 2-4, 9-12, 16, 18-19, 23-26 w godzinach 8:00-16:00, 16:00-19:00, 16:00-20:00, 17:00-20:00 lub 17:00-21:00. Obecność potwierdziła własnoręcznym podpisem.

/listy obecności – akta osobowe w kopercie – k. 24/

P. Z. (1) przelał na rachunek bankowy A. G. kwotę 1.184,91 zł tytułem wynagrodzenia za maj 2014 roku, kwotę 1.162,00 zł tytułem wynagrodzenia za czerwiec 2014 roku oraz wypłacił w gotówce kwotę 22,91 zł tytułem dopłaty do

wynagrodzenia za czerwiec 2014 roku, kwotę 1.224,40 zł tytułem wynagrodzenia za lipiec 2014 roku (wynagrodzenie chorobowe) oraz kwotę 79,00 zł tytułem wynagrodzenia za sierpień 2014 roku (wynagrodzenie chorobowe). Zainteresowana podpisała listy płac za miesiąc maj i czerwiec 2014 roku

/listy płac za okres maj-sierpień 2014 roku, potwierdzenia transakcji – koperta k. 24/

W okresie niezdolności do pracy ubezpieczonej, usługi księgowe na rzecz płatnika składek wykonuje Biuro (...), od sierpnia 2014 roku w każdym miesiącu wystawia faktury za usługi księgowe na rzecz P. Z. (2) Publiczne na kwotę 246,00 zł brutto.

/zeznania wnioskodawcy P. Z. (1): 00:02:26 – płyta CD k. 60, 00:04:41 - płyta CD k. 91, faktury VAT – k. 68-79/

W dniu 14 listopada 2014 roku A. G. urodziła dziecko – syna P..

/odpis skrócony aktu urodzenia – k. 27, dokumentacja medyczna – koperta k. 44/

A. G. w okresie od dnia 14 listopada 2014 roku do dnia 14 maja 2015 roku korzystała z urlopu macierzyńskiego oraz dodatkowego urlopu macierzyńskiego, w okresie od dnia 16 maja 2015 roku do dnia 12 listopada 2015 roku korzystała z urlopu rodzicielskiego.

/bezsporne, nadto – wniosek o urlop macierzyński i rodzicielski – część C - akt osobowych z Biura (...). jw. w kopercie k. 82/

Płatnik składek P. Z. (1) z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej w okresie od stycznia do grudnia 2014 roku osiągnął przychód w wysokości 302.447,41 zł, wydatki wyniosły 54.404,61 zł, dochód wyniósł 248.042,80 zł, w okresie od stycznia do maja 2015 roku osiągnął przychód w wysokości 242.883,38 zł, wydatki wyniosły 76.944,24 zł, dochód wyniósł 165.939,14 zł.

/ (...) Księga P. i Rozchodów za lata 2014 - 2015 – w kopercie – k. 24/

A. G. z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w 2014 roku osiągnęła przychód w wysokości 22.141,56 zł, koszty uzyskania przychodu wyniosły 10.137,83 zł, dochód wyniósł 12.003,73 zł.

/informacja o wysokości dochodu (straty) z pozarolniczej działalności gospodarczej w roku podatkowym 2014 – k. 28/

W dniu 3 kwietnia 2015 roku (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością wystawiła P. Z. (2) Publiczne fakturę za doradztwo księgowe oraz kadrowo płacowe na kwotę 26.875,50 zł.

/kopia faktury – koperta k.24/

Zaskarżoną decyzją z dnia 7 listopada 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. stwierdził, iż A. G. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik u płatnika składek P. Z. (1) w okresie od dnia 1 maja 2014 roku, albowiem wyniki przeprowadzonej kontroli zdaniem organu rentowego dowodzą, iż umowa o pracę i zgłoszenie do ubezpieczeń były czynnościami pozornymi dokonanyimi jedynie celem uzyskania dodatkowego tytułu do ubezpieczeń i skorzystania ze świadczeń w związku z chorobą i macierzyństwem.

/decyzja – k. 6-9 akta ZUS/

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał przede wszystkim w oparciu o załączone do akt dokumenty w postaci m.in. dokumentacji osobowo-płacowej zainteresowanej A. G. z zatrudnienia w (...) spółce jawnej I. Ł., Z. Ł. oraz ze spornego okresu zatrudnienia u odwołującego się płatnika składek, dokumentacji medycznej, akt rentowych, przedłożonej przez płatnika składek podatkowej księgi przychodów i rozchodów za lata 2014 - 2015, dokumentacji

dotyczącej prowadzonej przez ubezpieczoną działalności gospodarczej, a także w niewielkim zakresie w oparciu o zeznania wnioskodawcy P. Z. (1), a mianowicie w zakresie, jakim zeznawał na okoliczność zakresu działalności firmy płatnika składek oraz zainteresowanej, a także

w zakresie, w jakim można było na ich podstawie ustalić, że ubezpieczona wykonywała pewne usługi na rzecz działalności płatnika składek, co nie przesądza o pracowniczym charakterze zatrudnienia. Sąd odmówił wiary zeznaniom wnioskodawcy, w zakresie, w jakim zeznawał on o czynnościach, jakie miała wykonywać zainteresowana, mających świadczyć o faktycznym wykonywaniu przez nią spornej umowy o pracę. W ocenie Sądu, w świetle zgromadzonego w postępowaniu materiału dowodowego, brak jest podstaw do przyjęcia, iż stosunek pracy na podstawie zawartej umowy faktycznie był realizowany. Przeciwno prawdziwości zeznań wnioskodawcy przemawiają, zdaniem Sądu, ustalone okoliczności faktyczne, ponadto zeznania te nie znajdują potwierdzenia w dowodach dokumentarnych.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że niewiarygodne są zeznania odwołującego dotyczące okoliczności zatrudnienia ubezpieczonej. P. Z. (1) przez ponad trzy lata prowadzenia działalności nie zatrudnił żadnych pracowników. W swoich zeznaniach twierdził, że potrzebował pracownika do pomocy w zakresie doradztwa podatkowego,

w związku z tym, iż posiada kontrahentów zagranicznych. Twierdził również, że wcześniej nie współpracował z żadną firmą świadcząca doradztwo podatkowe. Tymczasem z treści kwestionowanej umowy wynika, iż na jej podstawie powierzył ubezpieczonej wykonywanie kompleksowych usług księgowych oraz doradztwo księgowe, co koresponduje z treścią przedłożonych w organie rentowym wydruków z poczty elektronicznej, albowiem większość z nich dotyczy bieżącej obsługi księgowej działalności gospodarczej płatnika składek tj. rozliczania podatków, deklaracji składanych do Urzędu Skarbowego i Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, czy możliwości zaliczenia określonych wydatków, jako kosztów uzyskania przychodu.

Poza tym niewiarygodne jest, bo sprzeczne z doświadczeniem życiowym, ażeby zainteresowana będąc zatrudniona u innego pracodawcy w pełnym wymiarze czasu pracy, nieprzerwanie prowadząc własną działalność gospodarczą w zakresie prowadzenia biura rachunkowego, spodziewając się dziecka zdecydowała się na podjęcie jeszcze dodatkowego zatrudnienia.

W ocenie Sądu Okręgowego brak jest jakichkolwiek wiarygodnych dowodów potwierdzających wykonywanie w spornym okresie pracy przez ubezpieczoną w ramach stosunku pracy. Odwołujący w toku postępowania nie zgłosił praktycznie żadnych dowodów na wykazanie tego, że A. G. faktycznie do pracy przystąpiła i ją świadczyła wykonując obowiązki pracownicze. Przedłożone wydruki z poczty elektronicznej w trakcie postępowania kontrolnego prowadzonego przez organ rentowy w ocenie Sądu nie świadczą o wykonywaniu obowiązków pracowniczych przez skarżącą, albowiem brak jest podstaw do przyjęcia, że zostały sporządzone w ramach stosunku pracy, a nie w ramach działalności gospodarczej A. G., zwłaszcza, że były one prowadzone z adresu poczty elektronicznej przypisanego do firmy ubezpieczonej. Sąd pragnie podkreślić, że, mimo iż skarżący jest z wykształcenia prawnikiem, to jednak nie zgłosił żadnych środków dowodowych, które potwierdziłyby jego twierdzenia o tym, że praca na rzecz płatnika składek była przez ubezpieczoną faktycznie wykonywana, np. nie zgłosił dowodu z zeznań świadka, który widziałby zainteresowaną, jak świadczy na rzecz płatnika pracę, chociażby w osobie znajomej, która to rzekomo miała mu polecić ubezpieczoną jako osobę kompetentną na stanowisko księgowej. Wnioskodawca i zainteresowana nie przedstawili żadnych konkretnych dokumentów, umów, opinii w bieżących istotnych sprawach płatnika wskazujących na zależność pomiędzy zatrudnieniem ubezpieczonej, a rzeczywistym świadczeniem pracy przez A. G. na powierzonym jej stanowisku pracy. Praktycznie jedynymi dokumentami, jakimi legitymuje się płatnik składek ze spornego okresu zatrudnienia A. G. są akta pracownicze, które również nie są kompletne, brak jest w nich bowiem chociażby pisemnego zakresu obowiązków pracownika, czy zwolnień lekarskich lub podania o urlop macierzyński. W ocenie Sądu dokumentacja zatrudnienia wnioskodawczyni jest przejawem jedynie formalnego zadośćuczynienia obowiązkowi wnioskodawcy jako pracodawcy, natomiast nie przesądza o tym, że praca była przez skarżącą faktycznie wykonywana.

Brak również jakichkolwiek dowodów na to, że skarżąca świadczyła pracę na rzecz płatnika pracą w wymiarze czasu pracy określonym w umowie o pracę. Podkreślić także należy, że przedstawiona korespondencja z poczty

elektronicznej wskazuje na niezgodności z przedłożonymi listami obecności pod względem godzin świadczenia pracy oraz pod względem dni świadczenia pracy. Przykładowo z załączonych list obecności wynika, że w dniach 22 maja 2014 roku oraz 30 maja 2014 roku ubezpieczona nie świadczyła pracy na rzecz płatnika składek, natomiast w dniach tych sporządzone zostały wiadomości mailowe. Powyższe wskazuje na to, iż przedłożone listy obecności zostały wytworzone w celu uwiarygodnienia i uwierzytelnienia pozorowanego stosunku pracy.

W ocenie Sądu zainteresowana nie dysponowała również żadnymi narzędziami niezbędnymi do pracy na stanowisku księgowej. Z zeznań płatnika składek, ani z pozostałego materiału dowodowego nie wynika, aby zainteresowana otrzymała chociażby tak podstawowe narzędzie pracy księgowej jak komputer, czy dostęp do programów księgowych lub informacji prawnej, A. G. korzystała nawet z adresu poczty elektronicznej przypisanego do własnej działalności gospodarczej. Powyższe zdaniem Sądu przemawia za przyjęciem, że, jeżeli zainteresowana faktycznie wykonywała jakieś czynności na rzecz płatnika składek, co jednak nie wynika w żaden sposób z zgromadzonego materiału dowodowego, to czynności te były świadczone w ramach prowadzonej przez nią działalności gospodarczej.

Płatnik składek do tej pory nie zawarł z inną osobą umowy o pracę na stanowisku księgowego, natomiast prowadzenie swoich spraw rachunkowo-księgowych zlecił ubezpieczonej w ramach prowadzonej przez nią działalności gospodarczej, która co najmniej od sierpnia 2014 roku wystawia mu faktury za świadczone usługi księgowe. Ponadto Sąd uznał za niewiarygodne zeznania P. Z. (1), w których wskazywał, iż rzekome pozostałe obowiązki ubezpieczonej w zakresie doradztwa podatkowego zlecił firmie zewnętrznej, albowiem brak jest jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, iż zakres obowiązków A. G. pokrywał się z zadaniami zleconymi (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością.

Reasumując ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie wynika, aby pomiędzy stronami spornej umowy o pracę w ogóle doszło do nawiązania stosunku pracy, brak jest bowiem na to jakichkolwiek dowodów. Ustalone okoliczności przemawiają natomiast za przyjęciem, że strony kwestionowanej umowy o pracę zawierając ją, miały inny cel niż jej wykonywanie.

Sąd pominął dowód z przesłuchania zainteresowanej w charakterze strony, A. G. wzywana na rozprawy pod rygorem pominięcia dowodu z przesłuchania nie stawiała się bowiem na żadnym terminie, wskazując iż zamieszkuje w M. tj. w województwie (...) i z uwagi na brak bezpośrednich połączeń oraz opiekę nad dzieckiem nie może stawić się w Sądzie, a także dowód z dokumentacji medycznej z (...) Zespołu Publicznych Zakładów (...), albowiem dokumentacja ta nie dotyczy spornego okresu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie i jako takie podlega oddaleniu.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1, art. 11 ust. 1, art.12 ust. 1 i art. 13 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 121), pracownicy, to jest osoby fizyczne pozostające w stosunku pracy, podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym tj. emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania.

Stosownie do treści art. 1 ust 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (tekst jednolity: Dz. U. z 2014r. poz. 159) osobom tym, w razie choroby lub macierzyństwa, przysługują świadczenia pieniężne na warunkach i w wysokości określonych ustawą.

W myśl art. 4 w ust 1 ustawy zasiłkowej ubezpieczony podlegający obowiązkowo ubezpieczeniu nabywa prawo do zasiłku chorobowego po upływie 30 dni nieprzerwanego ubezpieczenia chorobowego.

Według zaś art. ust. 3 pkt 3 przywołanego przepisu od pierwszego dnia ubezpieczenia chorobowego prawo do zasiłku chorobowego przysługuje ubezpieczonym obowiązkowo, którzy mają wcześniejszy co najmniej 10-letni okres obowiązkowego ubezpieczenia chorobowego;

O uznaniu stosunku łączącego strony za stosunek pracy rozstrzygają przepisy prawa pracy.

Według art. 22 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 roku kodeks pracy (tekst jednolity Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 ze zm.), przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Do cech pojęciowych pracy stanowiącej przedmiot zobowiązania pracownika w ramach stosunku pracy należą osobiste i odpłatne jej wykonywanie w warunkach podporządkowania. Zgodnie ze stanowiskiem judykatury stosunek ubezpieczeniowy jest następczy wobec stosunku pracy i powstaje tylko wówczas, gdy stosunek pracy jest realizowany. Jeżeli stosunek pracy nie powstał bądź też nie jest realizowany, wówczas nie powstaje stosunek ubezpieczeniowy, nawet jeśli jest odprowadzana składka na ubezpieczenie społeczne (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 17 stycznia 2006 r. III AUa 433/2005, Wspólnota (...)). Podleganie pracownikemu tytułowi ubezpieczenia społecznego jest uwarunkowane nie tyle opłacaniem składek ubezpieczeniowych, ile legitymowaniem się statusem pracownika rzeczywiście świadczącego pracę w ramach ważnego stosunku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2005 r. o sygn. akt II UK 43/05, OSNAPiUS rok 2006/15 – 16/251).

W niniejszej sprawie wnioskodawca w dniu 29 kwietnia 2014 roku zawarł umowę o pracę z A. G., która z formalnego punktu widzenia stanowiła stosowną podstawę do zastosowania w/w regulacji ustawy zasiłkowej. Ważność tej umowy została jednak – słusznie – zakwestionowana przez organ rentowy. W ocenie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych przedmiotowa umowa była czynnością pozorną, mającą na celu obejście przepisów prawa i uzyskanie dodatkowego tytułu do świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Należy podkreślić, iż Sąd Okręgowy podziela stanowisko organu rentowego, w zakresie przedmiotowej umowy o pracę, zawartej pomiędzy skarżącym, a zainteresowaną, że miała ona głównie na celu ominięcie przepisów prawa i uzyskanie dodatkowego tytułu do świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Zdaniem Sądu odwołujący nie wykazał, że ubezpieczona faktycznie wykonywała czynności w ramach nawiązanego stosunku pracy.

Zgromadzone dowody w sposób jednoznaczny pozwalają ustalić, że decyzję o podpisaniu umowy podjęto z pełną wiedzą, iż zainteresowana jest w ciąży, o czym świadczą zapisy w karty ciąży.

W ocenie Sądu poczynione w sprawie ustalenia uzasadniają twierdzenie, iż zakwestionowana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych umowa o pracę pomiędzy zainteresowaną, a płatnikiem została zawarta dla pozorów, to jest bez zamiaru realizacji obowiązków z niej wynikających na czas określony, a jedynie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Umowa taka z mocy art. 83 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p. jest nieważna.

Zgodnie z art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Z czynnością prawną pozorną mamy do czynienia wówczas, gdy występują, łącznie następujące warunki: oświadczenie woli musi być złożone tylko dla pozorów, oświadczenie woli musi być złożone drugiej stronie, adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozorów, czyli być aktywnym uczestnikiem stanu pozorności. Pierwsza i zasadnicza cecha czynności pozornej wyraża się brakiem zamiaru wywołania skutków prawnych, jakie prawo łączy z tego typu i treścią złożonego oświadczenia. Jest to zatem z góry świadoma sprzeczność między oświadczonymi

a prawdziwymi zamiarami stron, czyli upozorowanie stron na zewnątrz i wytworzenie przeświadczenia dla określonego kręgu (otoczenia), nie wyłączając organów władzy publicznej, że czynność o określonej treści została skutecznie dokonana. Jednakże zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, wyrażonym w wyroku z dnia 14 marca 2001 roku (sygn. akt III UKN 258/00, opubl. OSNAP 2002/21/527), nie można przyjąć pozorności oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, gdy pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca świadczenie to przyjmował. Nie

wyklucza to rozważenia, czy w konkretnym przypadku zawarcie umowy zmierzało do obejścia prawa (art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p.).

Podleganie pracowniczym ubezpieczeniom społecznym jest uwarunkowane nie tyle opłacaniem składek ubezpieczeniowych, ale legitymowaniem się statusem pracownika rzeczywiście świadczącego pracę w ramach ważnego stosunku pracy. Podkreślenia w tym miejscu wymaga, na co Sąd Najwyższy wielokrotnie zwracał uwagę, iż nie skutkuje w sferze prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego taka umowa o pracę, która nie wiąże się z wykonywaniem tej umowy, a zgłoszenie do ubezpieczenia następuje tylko pod pozorem istnienia tytułu ubezpieczenia w postaci zatrudnienia. Chodzi tu zatem o "fikcyjne" zawarcie umowy, gdzie następuje zgłoszenie do ubezpieczenia społecznego jako pracownika osoby, która w rzeczywistości pracy nie świadczyła /por. wyrok Sądu Najwyższego z 16 marca 1999 r. II UKN 512/98, opubl: OSNAPiUS rok 2000, Nr. 9, poz. 36; wyrok Sądu Najwyższego z 28 lutego 2001 r. II UKN 244/00, opubl: OSNAPiUS rok 2002, Nr. 20, poz. 496; wyrok Sądu Najwyższego z 17 grudnia 1996 r. II UKN 32/96, opubl: OSNAPiUS rok 1997, Nr. 15, poz. 275; wyrok Sądu Najwyższego z 4 sierpnia 2005 r. II UK 320/04, opubl: OSNAPiUS rok 2006, Nr. 7-8, poz. 122; wyrok Sądu Najwyższego z 4 sierpnia 2005 r. II UK 320/04, opubl: OSNAPiUS rok 2006, Nr. 7-8, poz. 122; wyrok Sądu Najwyższego z 25 stycznia 2005 r. II UK 141/04, opubl: OSNAPiUS rok 2005, Nr. 15, poz. 235, str. 712/.

Tytułem do ubezpieczenia, z którym przepisy prawa ubezpieczeń społecznych łączą podleganie ubezpieczeniu i prawo do świadczeń, miało być w przedmiotowej sprawie zatrudnienie, jako wykonywanie pracy w ramach stosunku pracy. Nie jest istotne przy tym, czy strony miały realny zamiar zobowiązania się – przez pracownika do wykonywania pracy a przez pracodawcę do przyjmowania tego świadczenia i wypłacania wynagrodzenia, lecz to czy zamiar taki został w rzeczywistości zrealizowany.

Pozorność wyraża się w braku zamiaru wywołania skutków prawnych i jednoczesnym zamiarze stworzenia okoliczności mających na celu zmylenie osób trzecich. Istotne znaczenie ma niezgodność między aktem woli a jego uzewnętrznieniem. Założeniem unormowania jest zgoda drugiej osoby na złożenie oświadczenia woli dla pozorów.

W świetle poczynionych ustaleń faktycznych należy stwierdzić, że mamy do czynienia z pozornością oświadczeń woli w zawarciu umowy o pracę przez skarżącego i zainteresowaną. Celem działania stron, nie było bowiem świadczenie pracy w ramach stosunku pracy i uzyskiwanie z tego tytułu wynagrodzenia, a jedynie osiągnięcie innych korzyści, które prawo wiąże z istnieniem stosunku pracy, jak na przykład uzyskanie ochrony ubezpieczeniowej.

Głównym celem zawarcia umowy o pracę winno być nawiązanie stosunku pracy, a jedynie rezultatem i pośrednim celem zatrudnienia jest uzyskanie wskazanych korzyści. Podkreślić przy tym należy, że zarówno przepisy prawa pracy, prawa ubezpieczeń społecznych, jak i przepisy ustrojowe pozwalają kształtować elementy stosunku pracy zgodnie z wolą stron.

Zdaniem Sądu, nie ulega wątpliwości, że umowa o pracę sporządzona przez strony miała charakter fikcyjny. Postępowanie dowodowe wykazało, iż A. G. zainteresowana objęciem jej dodatkowym tytułem do ubezpieczenia społecznego, nie wykonywała de facto czynności w ramach umowy o pracę, albowiem odwołujący nie przedstawił w toku postępowania żadnych wiarygodnych dokumentów, dotyczących swoich bieżących spraw sporządzonych przez A. G., nie ma dowodów na to, że zainteresowana sporządziła opinię podatkową w jakiegokolwiek sprawie - jako księgowy zatrudniony na podstawie badanej umowy o pracę, nie powołano też ani jednego świadka, który potwierdziłby, że zainteresowana faktycznie wykonywała jako pracownik umowę o pracę. Natomiast płatnik miał zdaniem Sądu pełną świadomość, że umowa nie będzie go obowiązywać, a ewentualne zobowiązania z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne będą krótkotrwałe. Poza tym przed zatrudnieniem ubezpieczonej, ani w okresie jej niezdolności, jak również obecnie płatnik nie zatrudniał żadnego innego księgowego, co podważa tezę o rzeczywistej potrzebie zatrudnienia pracy na takim stanowisku i jest jak najbardziej zrozumiałe, gdyż ustalony stan faktyczny świadczy o tym, iż nie było takiej potrzeby.

Sąd Okręgowy oceniając wniesione odwołanie zważył w szczególności, że z ustaleń faktycznych wynika, iż zaoferowane zainteresowanej stanowisko pracy w ramach zawartej umowy było etatem utworzonym specjalnie

na potrzeby usankcjonowania podpisanej umowy o pracę. Ubezpieczona nie miała sporządzonego pisemnego zakresu obowiązków, który pozwoliłby zweryfikować złożone wydruki z korespondencji elektronicznej, jako adekwatne do tego, na czym miała polegać jej praca. W tym stanie rzeczy w ocenie Sądu wnioskodawca w toku postępowania sądowego nie wykazał, żeby faktycznie wykonywała pracę w ramach zawartej umowy. Wnioskodawca jako pracodawca, a zainteresowana jako pracownik w żaden sposób nie wykazali jakiegokolwiek rezultatu pracy ubezpieczonej w spornym okresie na stanowisku księgowego.

Nie bez znaczenia dla rozstrzygnięcia pozostaje też fakt, iż po wystąpieniu u zainteresowanej niezdolności do pracy wykonuje ona dla płatnika usługi księgowe, a zatem czynności zbliżone do tych, o których mowa jest w przedstawionej korespondencji elektronicznej ze spornego okresu, ale w ramach własnej działalności gospodarczej, której nigdy nie zawiesiła. Ponadto zainteresowana w tym samym czasie była zatrudniona u innego płatnika składek w pełnym wymiarze czasu pracy. W ocenie Sądu możliwość wykonywania pracy zawodowej w tak dużym wymiarze i to przez osobę, która spodziewa się dziecka, jest co najmniej dyskusyjna.

W ocenie Sądu powyższe rozważania świadczą o tym, że nie było wolą stron zawieranie umowy o pracę. A zatem nie było zamiarem stron świadczenie pracy w ramach zawartej umowy o pracę, a jedynie możliwość uzyskania dodatkowego tytułu dającego zainteresowanej prawo do świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Trudno w tym stanie faktycznym uznać, że nie mamy do czynienia z pozornością zawartej umowy o pracę. Niewątpliwie również, w ocenie Sądu, zamiarem stron było jedynie umożliwienie A. G. skorzystania z wyższych świadczeń z zakresu ubezpieczeń społecznych, a nie świadczenie pracy w ramach zawartej umowy. Zawarta umowa o pracę stanowić miała narzędzie do realizacji tego celu. Fikcyjne, czyli tylko pozorne zawarcie umowy o pracę, nie mogło stanowić podstawy do objęcia zainteresowanej obowiązkowymi ubezpieczeniami pracowniczymi.

W stanie faktycznym niniejszej sprawy należy stwierdzić, że umowa o pracę pomiędzy płatnikiem, a zainteresowaną została zawarta dla pozorów, gdyż stwierdzono, że strony zawierając ją miały zamiar wywołania innych skutków prawnych niż te, które wynikają z umowy o pracę oraz jednocześnie próbowały przez jej zawarcie wprowadzić w błąd osoby trzecie, co do dokonanej czynności.

Nawet jeżeliby uznać, iż strony chociaż częściowo wykonywały zawartą pomiędzy sobą umowę o pracę, co w ocenie Sądu w żaden sposób nie wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, należałoby uznać, iż miała ona głównie na celu ominięcie przepisów prawa i uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego i z tego powodu nie może wywoływać skutków prawnych (art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p.).

Czynność prawna mająca na celu obejście przepisów ustawy polega na takim ukształtowaniu jej treści, które z punktu widzenia formalnego nie sprzeciwia się ustawie, ale w rzeczywistości zmierza do zrealizowania celu, którego osiągnięcie jest przez nią zakazane. W odniesieniu do umowy o pracę o obejściu prawa mówić można w sytuacji, gdy strony działając w zamiarze nawiązania stosunku pracy określają wzajemne prawa i obowiązki w sposób zgodny z prawem i zasadami współżycia społecznego, jednak celem ich działania nie jest uzyskanie świadczeń w postaci pracy i wynagrodzenia, a jedynie osiągnięcie innych korzyści, które prawo wiąże z istnieniem stosunku pracy np. uzyskanie stażu emerytalnego, czy ochrony ubezpieczeniowej na wypadek choroby czy wypadku. Należy bowiem podkreślić, iż intencją ustawodawcy jest, aby cel zawarcia umowy o pracę stanowiło nawiązanie stosunku pracy, a jedynie rezultatem i pośrednim celem zatrudnienia było uzyskanie wskazanych korzyści.

Tymczasem przy założeniu, że strony zawarły umowę o pracę należałoby uznać, iż w rozpoznawanej sprawie cele te uległy odwróceniu. Stronom chodziło bowiem o uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego i temu celowi podporządkowały konstruowanie określonej sytuacji prawnej – umowa o pracę stanowić miała przede wszystkim narzędzie do realizacji tego celu.

Podkreślić przy tym trzeba, że zarówno przepisy prawa pracy, prawa ubezpieczeń społecznych, jak i przepisy ustrojowe pozwalają tak kształtować elementy stosunku pracy, jaka jest wola stron. Jednakże przestaje powyższa kwestia być tylko sprawą stron nawiązujących stosunek pracy, gdy po nieuregulowaniu składek przerzuca się ciężar wypłaty świadczeń na fundusz dysponujący publicznymi pieniędzmi, którymi zarządza Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

W ocenie Sądu Okręgowego przedstawione okoliczności przemawiają za uznaniem, że zainteresowana, ze względu na spodziewaną niezdolność do pracy i związane z tym prawo do świadczeń, była zainteresowana objęciem jej dodatkowym tytułem ubezpieczeń społecznych. Strony umowy musiały mieć świadomość tego, że umowa nie będzie ich obowiązywać, a ich ewentualne zobowiązania z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne będą krótkotrwałe. W uznaniu Sądu nawiązanie stosunku pracy, którego elementami są zobowiązanie się pracownika do wykonywania pracy i zobowiązanie pracodawcy do wypłacania wynagrodzenia, nie było rzeczywistym celem stron. Stronom chodziło o uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego z tytułu ciąży oraz porodu i temu celowi podporządkowały skonstruowanie określonej sytuacji prawnej, a umowa o pracę stanowić miała przede wszystkim narzędzie do realizacji tego celu. Fikcyjne, czyli tylko pozorne zawarcie umowy o pracę nie mogło stanowić podstawy do objęcia obowiązkowymi ubezpieczeniami pracowników.

W tym miejscu wskazać należy, że zgodnie z art. 6 k.c. to na wnioskodawcy spoczywał ciężar dowodowy w niniejszej sprawie. Oparcie polskiej procedury cywilnej na zasadzie kontradyktoryjności jedynie w wyjątkowych przypadkach dozwala Sądowi na podjęcie czynności mających na celu pobudzenie inicjatywy stron, a zasadą w tym zakresie jest samodzielne dążenie uczestników postępowania do wykazania prawdziwości podnoszonych twierdzeń. Jeżeli twierdzenie istotne dla rozstrzygnięcia nie zostanie udowodnione, to o merytorycznym rozstrzygnięciu sprawy decyduje rozkład ciężaru dowodu. Zatem strona, na której spoczywa ciężar dowodu, ponosi ryzyko ujemnych skutków niedopełnienia swoich obowiązków w tym zakresie. Sąd Okręgowy uznał również, zgodnie z poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17 grudnia 1996 roku, iż nie jest zarówno zobowiązany, jak i uprawniony do przeprowadzenia dochodzenia w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie ani też do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (patrz wyrok SN z dnia 17 grudnia 1996 roku, I CKU 45/96, OSNC 1997/6-7/76). Wnioskodawca będąc z wykształcenia prawnikiem nie wykazał żadnej aktywności dowodowej, ażeby wykazać, że w badanym okresie ubezpieczona rzeczywiście świadczyła pracę na jego rzecz na podstawie kwestionowanej umowy o pracę.

W ocenie Sądu Okręgowego, w świetle poczynionych ustaleń faktycznych, wątpliwości organu rentowego, co do rzeczywistego celu i zamiaru stron nawiązujących ten stosunek prawny były uzasadnione, a zatem zaskarżona decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych odpowiada prawu.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć wnioskodawcy i zainteresowanej z pouczeniem o prawie, terminie i sposobie wniesienia apelacji.

01.02. (...)